

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА “ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ”
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ ІМЕНІ Г. С. КОСТЮКА НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ “УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПЕДАГОГІВ
І ПСИХОЛОГІВ ПОЧАТКОВОЇ, ДОШКІЛЬНОЇ І ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ”

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

ACTUAL PROBLEMS OF THE PSYCHOLOGY OF PERSONALITY DEVELOPMENT

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

12–15 травня 2023 року

Київ

Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова

2023

УДК 159.923:005.745
А 43

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 7 від 31.05.2023 р.)*

За загальною редакцією професора Тараса ОЛЕФІРЕНКА

Редакційна колегія:

- С. Д. Максименко* – академік НАПН України, доктор психологічних наук, професор;
Т. С. Яценко – академік НАПН України, доктор психологічних наук, професор;
Н. В. Дем'яненко – доктор педагогічних наук, професор;
Р. А. Калениченко – кандидат психологічних наук, доцент;
Л. Л. Макаренко – доктор педагогічних наук, професор;
О. В. Матвієнко – доктор педагогічних наук, професор;
О. Я. Митник – доктор педагогічних наук, професор;
Т. О. Олефіренко – кандидат педагогічних наук, професор;
Л. В. Савенкова – кандидат педагогічних наук, доцент;
О. Д. Сафін – доктор психологічних наук, професор;
Г. В. Семеренко – кандидат філологічних наук, професор;
Г. Г. Цветкова – доктор педагогічних наук, професор.

А 43 **Актуальні проблеми психології розвитку особистості :**
матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (12-15 травня
2023 року). – Київ : Український державний університет імені
Михайла Драгоманова, 2023. – 133 с. [Електронне видання]

ISBN 978-966-931-282-2

У матеріалах Міжнародної науково-практичної конференції “Актуальні проблеми психології розвитку особистості” презентовано: вітчизняний і зарубіжний досвід розвитку особистості в онтогенезі, зокрема, забезпечення її успіху у соціумі, в контексті європейського вибору України; психолого-педагогічні та методичні проблеми забезпечення психічного здоров'я дитини у закладах освіти в умовах війни; психолого-педагогічне забезпечення професійної підготовки вчителя та психолога в умовах дистанційної освіти; психологічні засоби надання допомоги особистості, яка зазнала психічних розладів у наслідок травматичних подій.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі психології, педагогіки та дотичних до них наук.

УДК 159.923:005.745
<https://doi.org/10.31392/UDU-MKPF-p2023>

ISBN 978-966-931-282-2

© Автори матеріалів, 2023
© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023

Під час організації та безпосередньої реалізації заходів психоконсультативної роботи, психологу необхідно пам'ятати, що досвід, пережитий кожною звільненою з полону особою, є неповторним. Тому важливо не формалізувати надання психологічної допомоги, а шукати індивідуальний підхід до кожної постраждалої людини та її члена його сім'ї.

На нашу думку, для психологічної підтримки звільнених з полону необхідно застосовувати не тільки слова, а й щоразу на зустріч брати з собою невеличкі подарунки – сувеніри, символіку, друковані видання, солодощі тощо, щоб налаштувати їх на позитив.

Таким чином, найважливішим результатом психоконсультативної роботи має стати подолання звільненими особами проблем, пов'язаних з перебуванням у полоні, та повернення їх до нормального повноцінного життя.

Список використаних джерел:

1. Психологічна допомога військовослужбовцям – учасникам антитерористичної операції : практ. посіб. / Н. Г. Іванова та ін. Київ : Нац. акад. СБУ, 2017. 135 с.
2. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція : навч. посіб. Київ : ВД “Професіонал”, 2007. 544 с.
3. Особливості надання психологічної допомоги військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх сімей цивільними психологами : метод. посіб. / О. М. Кокун, Н. А. Агаєв, І. О. Пішко, Н. С. Лозінська. Київ : 7 БЦ, 2023. 175 с.

УДК 378.091.8:159.9]316.47

*Матвієнко І. А.,
старший викладач
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова*

ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА СОЦІАЛЬНУ АКТИВНІСТЬ СТУДЕНТІВ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

Вступ. Студентський період вважається важливим етапом життя, коли молоді люди активно розвиваються як особистості та формують свою соціальну ідентичність. Студентська громадськість, активна участь у соціальних заходах та волонтерська діяльність мають значний вплив на формування особистості та становлення молодої людини як активного громадянина. Однак, існує потреба у розумінні факторів, що впливають на соціальну активність студентів, зокрема з психологічного погляду.

Актуальність цього питання виникає з розуміння важливості соціальної активності студентів для їхнього особистісного розвитку, навчання та громадського впливу. У сучасному світі зростає потреба в молодих людях, які не лише успішно навчаються, але й активно включаються в громадське життя, розвивають соціальну компетентність та виявляють лідерські якості. Студенти, які виявляють соціальну активність, мають більше можливостей для особистісного зростання, встановлення міжособистісних зв'язків, набуття цінних навичок та формування цінностей.

Крім того, соціальна активність студентів є важливим фактором для розвитку громадських та професійних мереж, сприяє створенню позитивної соціальної зміни та вирішенню суспільних проблем. У зв'язку з цим, розуміння факторів, що впливають на

соціальну активність студентів, має практичне значення для розробки ефективних програм та стратегій підтримки молоді в їхньому соціальному розвитку та громадській участі.

Метою даного дослідження є виявлення та аналіз психологічних факторів, які впливають на соціальну активність студентів. Дослідження спрямоване на визначення особистісних, мотиваційних, соціальних та інших психологічних аспектів, що стимулюють або стримують соціальну активність студентської громадськості. Це дозволить зрозуміти, які чинники впливають на студентську готовність до активної участі в громадському житті та волонтерській діяльності.

Дослідження, що стосуються факторів, що впливають на соціальну активність студентів, були проведені багатьма науковцями та дослідниками в галузі соціальної психології, освіти, соціології та інших суміжних галузях. Серед них можна відзначити таких вчених:

Карл Роджерс: американський психолог, який вивчав особистісний розвиток та самореалізацію. Він підкреслював важливість самооцінки та самовизначення у формуванні соціальної активності студентів. [7].

Альберт Бандура: відомий американський психолог, який розробив соціально-пізнавальну теорію. Він досліджував роль самоефективності у визначенні соціальної поведінки та активності студентів [1].

Міхай Чіксентміхайї: угорсько-американський психолог, який вивчав поняття “поток” – стану поглиненості та задоволеності, що виникає під час виконання діяльності. Він досліджував, як відчуття потоку впливає на соціальну активність та залучення студентів [3].

Джон Дьюї: американський філософ та педагог, який активно досліджував питання процесу навчання та соціальної активності студентів. Він підкреслював важливість взаємодії з оточуючим середовищем та залучення студентів до громадського життя [5].

Ці науковці та дослідники активно працювали над розумінням особистісних факторів, що впливають на соціальну активність студентів, та їхнього внеску в цю галузь знань. Дослідження, проведені ними, розширили наше розуміння та усвідомлення про важливість самооцінки, самоефективності, спільної діяльності та соціального навчання як ключових аспектів, що стимулюють соціальну активність студентів.

Фактори, що впливають на соціальну активність студентів:

1. Особистісні фактори. Першим важливим психологічним фактором, що впливає на соціальну активність студентів, є їхні особистісні особливості. Наприклад, студенти з високим рівнем самооцінки, впевнені у собі та своїй компетентності та здатності до самореалізації, частіше проявляють більшу соціальну активність. Вони мають сильну мотивацію до спілкування, лідерства та внесення позитивних змін у суспільство [2].

2. Мотиваційні фактори. Мотивація відіграє важливу роль у формуванні соціальної активності студентів. Студенти, які мають внутрішню мотивацію, тобто зайняті діяльністю не зовнішніми нагородами, а внутрішнім задоволенням, більш схильні до участі в громадському житті та волонтерській роботі. Зацікавленість у вирішенні соціальних проблем та бажання вплинути на оточуючий світ є потужними мотиваторами для студентів [4].

3. Соціальні фактори. Соціальне оточення має значний вплив на соціальну активність студентів. Студенти, які перебувають у підтримуючому соціальному середовищі, де сприяють активності, спілкуванню та розвитку лідерських якостей, частіше проявляють соціальну активність. Взаємодія з різними групами людей, наявність

менторів та сприятливих умов для розвитку громадської діяльності сприяють залученню студентів до активної участі у соціальних проєктах [6].

4. Психологічна стійкість. Психологічна стійкість є важливим фактором, який впливає на соціальну активність студентів. Студенти, які мають високий рівень емоційної стійкості та здатність до подолання труднощів, більш схильні до виконання вимогливих завдань та ризикованих ситуацій, які виникають у соціальній діяльності. Вони мають більшу впевненість у своїх здібностях та готовність брати на себе відповідальність за результати своєї діяльності. Така психологічна стійкість допомагає студентам подолати перешкоди та пристосуватися до нових викликів, що сприяє їхній соціальній активності [8].

Висновки. Студенти з високим рівнем самооцінки та впевненістю у собі мають сильну мотивацію до спілкування, лідерства та внесення позитивних змін у суспільство. Внутрішня мотивація, яка базується на внутрішньому задоволенні, спонукає студентів до участі в громадському житті та волонтерській роботі. Соціальне оточення, яке підтримує активність, сприяє соціальній активності студентів. Висока психологічна стійкість допомагає студентам подолати перешкоди та адаптуватися до нових викликів, що підвищує їхню соціальну активність.

Знання про фактори, що впливають на соціальну активність студентів, може бути корисним не тільки для навчальних закладів, але й для організацій, що займаються розвитком молоді, професійної підготовки та кадрового забезпечення. Розуміння і підтримка цих факторів можуть сприяти ефективному впровадженню програм і проєктів, спрямованих на розвиток студентської громадянської активності та волонтерства.

Список використаних джерел:

1. Bandura, A. Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 1977, 191-215.
2. Bandura, A. Social cognitive theory: An agentic perspective. *Annual Review of Psychology*, 2001, 1-26.
3. Csikszentmihalyi, M. *Flow: The psychology of optimal experience*. Harper & Row, 1990.
4. Deci, E. L., & Ryan, R. M. The “what” and “why” of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 2000, 227-268.
5. Dewey, J. *Democracy and education: An introduction to the philosophy of education*. The Macmillan Company, 1916.
6. Eccles, J. S., & Gootman, J. A. (Eds.). *Community programs to promote youth development*. National Academies Press, 2002.
7. Rogers, C. R. *On becoming a person: A therapist's view of psychotherapy*. Houghton Mifflin, 1961.
8. Ryan, R. M., & Deci, E. L. Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and psychological well-being. *American Psychologist*, 2000, 68-78.